

AUGUST BEBEL

Bebelissä meni haudattuna ei ainoastaan Saksan sosialidemokratian johtaja, jolla oli suurin vaikutusvalta työläisten keskuudessa ja josta joukot eniten pitivät,—Bebelin oman kehityksen ja hänen poliittisen toimintansa kulku olennoi ei yksistään Saksan, vaan myös kansainvälisen sosialidemokratian kokonaista historiallista elämänsä kautta.

Kansainvälisen sosialidemokratian historiassa voidaan erottaa kaksi suurta kautta. Ensimmäinen kausi on sosialististen aatteiden syntyminen ja proletariaatin luokkataistelun orastamisen kautta. Tavattoman lukuisat sosialistiset oppisuunnat ja lahkot käyivät pitkällistä ja sitkeää taistelua. Sosialismi etsii tietään, etsii itseään. Pikkuporvarillisen „kansan” yleisestä joukosta juuri erottumaan alkavan proletariaatin luokkataistelu on erillisten leimahdusten omaista, niinkuin oli Lyonin kankurien kapina. Tällä kaudella työväenluokkakin vasta tunnustelee itselleen tietä.

Tämä kausi on marxilaisuuden valmistelun ja syntyminen kautta, marxilaisuuden, joka on sosialismin ainoa, historian kokeet kestänyt oppijärjestelmä. Tämä kausi käsittää suunnilleen viime vuosisadan kaksi ensimmäistä kolmannesta ja päättyy marxilaisuuden täydelliseen voittoon, kaikkien marxilaisuutta edeltäneiden sosialismin muotojen vararikoon (varsinkin vuoden 1848 vallankumouksen jälkeen) ja työväenluokan erottumiseen pikkuporvarillisista demokraattisista aineksista, sen astumiseen itsenäisen historiallisen kehityksen tielle.

Toinen kausi on luokkakokoonpanoltaan proletaaristen sosialististen joukkopuolueiden muodostumisen, kasvun ja miehityksen kautta. Tälle kaudelle on luonteenomaista

socialismin ääretön leviäminen laajuussuuntaan, proletariaatin erilaisten järjestöjen ennen näkemätön kasvu, sen kaikinpuolinen valmistautuminen mitä erilaisimmilla työ-saroilla suuren maailmanhistoriallisen päämääränsä saavuttamiseen. Viime vuosina on tämän kauden oveen jo kolkuttanut kolmas kausi, jolloin valmentuneet voimat toteuttavat useissa kriisitilanteissa omat tarkoituksensa.

August Bebel, joka itse oli työmies, kehitti sitkeän taistelun hinnalla maailmankatsomuksensa sosialistiseksi, uhrasi kaikki runsaat voimansa kokonaan, viimeiseen saakka socialismin tarkoituksien palvelemiselle, kulki monet vuosikymmenet käsi kädessä Saksan kasvavan ja kehittyvän proletariaatin kanssa ja hänestä tuli Euroopan lahjakkain parlamentaarikko, reformismiin ja opportunistiin vihamielisesti suhtautuvan kansainvälisen sosialidemokratian kyvykkäin organisaattori ja taktikko, sen vaikutusvaltaisain johtaja.

Bebel syntyi helmikuun 22 päivänä vuonna 1840 Kölnin kaupungissa Reininvarrella, köyhässä preussilaisen aliupseerin perheessä. Jo äidin maidossa hän imi itseensä paljon luonottomia ennakkoluuloja, joista hän sittemmin hitaasti, mutta varmasti vapautui. Reininvarren väestö oli vuosina 1848—1849, Saksan porvarillisen vallankumouksen kaudella, mielialoiltaan tasavaltalaista. Kansakoulussa oli vain kaksi pikku poikaa — toinen heistä oli Bebel — sanonut kannattavansa monarkiaa ja siitä syystä heidän toverinsa olivat pisseet heidät. „Kokenut kaikki tietää” — näin voidaan vapaasti tulkita venäjän kielellä se „opetus”, minkä Bebel itse siitä johti, kun hän muistelmissaan kertoi tästä lapsuusvuosiensa tapahtumasta.

Viime vuosisadan 60-luku toi Saksalle liberaalisen „kevään”, pitkien ja raskaiden vastavallankumouksen vuosien jälkeen, ja sai aikaan työväen joukkoliikkeen uuden heräämisen. Lassalle aloitti silloin loistavan, mutta lyhytaikaiseksi muodostuneen agitaationsa. Bebel, joka oli silloin nuori sorvarinkisälli, luki ahneesti vanhojen, vuoden 1848 aikaisten toimitsijain julkaisemia liberaalisia sanomalehtiä, ja hänestä tuli työväen valistusyhdistysten innokas osanottaja. Vapautuen kasarmihenkisistä preussilaisista ennakkoluuloista Bebel omaksuu liberaaliset katsomukset ja taistelee socialismia vastaan.

Mutta elämä ottaa omansa,— ja Lassallen kirjasia lukiesaan nuori työmies pääsee vähitellen aina Marxiin saakka, niin vaikeata kuin Marxin teoksiin tutustuminen silloin Saksassa olikin, toista kymmentä vuotta jatkuneen vastavallankumouksen sortokauden takia. Työväen elämänolot sekä vakava ja tunnollinen yhteiskuntatieteiden tutkiminen sysäävät Bebeliä sosialismin suuntaan. Hän olisi päätenyt itsenäisestikin sosialismiin, mutta Liebknecht, joka oli häntä 14 vuotta vanhempi ja siihen aikaan palasi Lontoosta maanpaosta, auttoi häntä käymään nopeammin läpi tämän kehityksen.

Marxin vastustajain joukossa olleet pahat kielet kertoilivat siihen aikaan, että Marxin puolue muodostuu kolmesta miehestä: puolueen päänä on Marx, hänen sihteerinään Engels ja „kätyrinään” Liebknecht. Ja kun typerät ihmiset karppoivat Liebknechtiä pitäen häntä emigranttien tai rajantakaisten „kätyrinä”, niin Bebel osasi löytää Liebknechtissä juuri sen, mitä hän tarvitsi: elävän siteen vuonna 1848 tapahtuneeseen Marxin suureen esiinastumiseen, silloin perustettuun, vaikkakin pieneen, mutta aito proletariaariseen puolueeseen, marxilaisten katsomusten ja Marxin perinteen elävän edustajan. „Siltä mieheltä voi, pahus vieköön, ottaa oppia!” — sanotaan nuoren sorvarin Bebelin lausuneen Liebknechtistä.

60-luvun toisella puoliskolla Bebel katkaisee yhteytensä liberaaleihin, irroittaa työväenyhdistysten sosialistisen osan porvarillis-demokraattisesta osasta ja asettuu yhdessä Liebknechtin kanssa eisenachilaisen puolueen, marxilaisten puolueen, eturiveihin, puolueen, joka käy monet pitkät vuodet taistelua toista työväenpuoluetta, lassallelaista puoluetta vastaan.

Saksan sosialismin kahtiajakaantumisen historiallisena syynä oli lyhyesti sanoen seuraava. Päiväjärjestyksessä oli kysymys Saksan yhdistämisestä. Silloisten luokkasuhteiden vallitessa se saattoi tapahtua kahdella tavalla: joko proletariaatin johdolla tapahtuvan vallankumouksen tietä, joka olisi luonut koko Saksan käsittävän tasavallan, tahi Preussin käymien dynastisten sotien tietä, jotka olisivat lujittaneet preussilaisten tilanherrojen hegemoniaa yhdistyneessä Saksassa.

Nähdessään proletariaarisen ja demokraattisen tien mahdollisuudet perin heikoiksi Lassalle ja lassallelaiset harjoittivat

hataraa taktiikkaa koettaen mukautua junkkeri Bismarckin hegemoniaan. Heidän virheensä merkitsivät työväenpuolueen poikkeamista bonapartelaiselle valtiososialismin tielle. Bebel ja Liebknecht sitävastoin puolustivat johdonmukaisesti demokraattista ja proletaarista tietä vastustaen pienimpiäkin myönnytyksiä, joita tehtiin preussilaisuudelle, bismarckilaisuudelle ja nationalismille.

Ja historia osoitti Bebelin ja Liebknechtin olleen oikeassa, siitäkin *huolimatta*, vaikka Saksa yhdistyi bismarckilaiseen malliin. Vain Bebelin ja Liebknechtin harjoittama johdonmukainen demokraattinen ja vallankumouksellinen taktiikka, vain heidän „peräänantamattomuutensa” nationalismin edessä, vain se, että he suhtautuivat leppymättömästi Saksan yhdistämiseen ja uudistamiseen „ylhäältä” käsin, auttoivat laskemaan vankan perustuksen todella sosialidemokraattiselle työväenpuolueelle. Ja silloin oli kysymys nimenomaan puolueen *perustuksesta*.

Kun lassallelaisten harjoittama bismarckilaisuuden liehittely tai heidän „mukautumisensa” siihen ei aiheuttanut vahinkoa Saksan työväenliikkeelle, niin siten kävi *vain* sen mitä pontevimman ja armottoman päättäväisen vastaiskun ansiosta, jonka Bebel ja Liebknecht antoivat noille edesottamuksille.

Ja sitten kun kysymys oli historiallisesti ratkaistu, viiden vuoden kuluttua Saksan keisarikunnan perustamisen jälkeen, Bebel ja Liebknecht kykenivät yhdistämään molemmat työväenpuolueet ja turvaamaan marxilaisuuden hegemonian yhtenäisessä puolueessa.

Bebel valittiin Saksan parlamenttiin sen perustamisesta lähtien, silloin kun hän oli vielä aivan nuori, 27-vuotias. Ja Bebel kehitteli tai hänen välittömällä osanotollaan ja johdolla kehiteltiin Saksan (ja kansainvälisen) sosialidemokratian parlamenttitaktiikan perusteet, sen taktiikan perusteet, joka ei anna tuumaakaan peräksi vihollisille, ei päästä ohi vähäisintäkään mahdollisuutta aikaansaadakseen edes pieniä parannuksia työläisille ja joka on samalla leppymättömän periaatteellista ja aina suunnattu lopullisen päämäärän toteuttamiseen.

Bismarckilaisella tavalla yhdistetty sekä preussilaisella ja junkkerilaisella tavalla uudistettu Saksa vastasi työväenpuolueen saavuttamaan menestykseen julkaisemalla sosialistilain. Työväenluokan puolueen julkiset toimintamahdoli-

suudet hävitettiin ja puolue julistettiin laittomaksi. Koittivat vaikeat ajat. Vihollisen harjoittamien vainojen lisäksi tuli sisäinen kriisi — horjunta taktiikan peruskysymyksissä. Ensinnostivat päätään opportunistit, jotka olivat antaneet legaalisuuden hävittämisen säikähdyttää itseään ja alkaneet veisata masennusvirttä ja luopumista tyypistämättömistä tunnuksista, syytellä itseään siitä, että me olimme mukamenneet liian pitkälle y.m.s. Eräs tämän opportunistisen virtauksen edustajista, Höchberg, antoi muuten rahallista apua puolueelle, joka oli vielä heikko eikä kyennyt heti pääsemään jaloilleen.

Marx ja Engels nousivat Lontoosta käsin kiivaasti vastustamaan noita häpeällisiä opportunistisia hoiperteluja. Bebel osoitti olevansa oikea puolueen johtaja. Hän huomasi ajoissa vaaran, ymmärsi Marxin ja Engelsin harjoittaman arvostelun oikeaksi ja pystyi ohjaamaan puolueen leppymättömän taistelun tielle. Perustettiin illegaalinen sanomalehti „Sosialidemokraatti”, joka ilmestyi ensin Zürichissä ja sittemmin Lontoossa, sitä toimitettiin Saksaan joka viikko ja sillä oli lähes 10.000 tilaajaa⁸⁰. Opportunistisesta horjunnasta tehtiin jyrkästi loppu.

Toiseksi hoiperteluksi muodostui siihen aikaan, viime vuosisadan 70-luvun lopulla, viehättyminen Dühringiin. Bebelkin oli vähän aikaa viehättynyt häneen. Dühringin kannattajat, joista huomatuin oli Most, leikkivät „vasemmistolaisuutta” ja luisuivat nopeasti anarkismiin. Engelsin antama Dühringin teorioiden jyrkkä, musertava arvostelu otettiin monissa puoluepiireissä vastaan paheksuvasti, ja eräässä puolueen edustajakokouksessa tehtiin jopa sellainenkin ehdotus, että tämä arvostelu on jätettävä pois pääänenkannattajan palstoilta.

Mutta kaikki sosialismin elinkykyiset ainekset — ja tietysti Bebel heidän etunenässään — tulivat nopeasti käsittämään „uusien” teorioiden koko mädännäisyyden, luopuivat niistä ja kaikkinaisista anarkistisista haihatteluista. Puolue oppi Bebelin ja Liebknechtin johdolla yhdistämään illegaalisen ja legaalisen toiminnan toisiinsa. Kun legaalinen sosialidemokraattinen parlamenttiryhmä, sen enemmistö, asettui opportunistiselle kannalle kuuluisassa kysymyksessä, joka koski laivayhtiölle myönnettävien apurahojen puolesta äänestämistä, niin illegaalinen „Sosialidemokraatti” asettui

vastustamaan parlamenttiryhmää ja neljä viikkoa kestäneen taistelun jälkeen pääsi voitolle.

Vuonna 1890 kumottiin sosialistilaki, joka oli ollut voimassa 12 vuotta. Taaskin toistui suunnilleen samanluontoinen puoluekriisi kuin oli ollut 70-luvun puolivälissä. Toisaalta Vollmarin johtamat opportunistit olivat valmiit käyttämään hyväkseen legaalisuutta luopuakseen tyypistämättömistä tunnuksista ja leppymättömästä taktiikasta. Toisaalta niin sanotut „nuoret” leikkivät „vasemmistolaisuutta” ja luisuivat anarkismiin. Kun tämä puolueen kriisi osoittautui kovin lyhytaikaiseksi eikä lainkaan vakavaksi, niin suuri ansio siitä lankeaa juuri Bebelin ja Liebknechtin osalle, jotka antoivat mitä jyrkimmän vastaiskun näille kummankin lajin hoiperteluille.

Puolueelle alkoi nopea sekä laajuus- että syvyysuuntaan tapahtuvan kasvun kausi, jonka aikana edistyi proletariaatin voimien järjestäminen ei vain poliittisella, vaan myös ammattiyhdistystoiminnan, osuustoiminnan ja valistustyön alalla. On aivan mahdotonta millään mitata sitä jättiläismäistä käytännöllistä työtä, minkä Bebel kaikilla näillä aloilla suoritti parlamenttimiehenä, agitaattorina ja organisaattorina. Juuri tällä työllään Bebel hankki itselleen puolueen kiistattoman ja kaikkien tunnustaman, työväenjoukoille kaikkein läheisimmän ja niiden pidetyimmän johtajan aseman.

Saksan puolueen viimeisenä kriisinä, jonka selvittelyyn Bebel joutui osallistumaan mitä toimeliaimmin, oli niin sanottu „bersteiniläisyys”. Entinen ortodoksinen marxilainen Bernstein siirtyi aivan viime vuosisadan lopussa puhtaasti opportunististen, reformististen katsomusten kannalle. Työväenluokan puolueesta yritettiin tehdä pikkuporvarillinen yhteiskunnallisten reformien puolue. Uusi opportunistinen kulkutauti löysi itselleen paljon kannattajia työväenliikkeen virkailijoiden keskuudessa, sivistyneistön keskuudessa.

Noustessaan kaikella tarmollaan vastustamaan tätä kulkutautia Bebel toi ilmi työläisjoukkojen mielialat ja niiden vankan vakaumuksen, että on käytävä taistelua tyypistämättömien tunnuksien puolesta. Hänen puheensa, joita hän piti opportunisteja vastaan puolueen edustajakokouksissa Hannoverissa ja Dresdenissä, jäivät pitkiksi ajoiksi mallinäytteeksi siitä, kuinka marxilaisia katsomuksia on puolus-

tettava ja kuinka on taisteltava työväenpuolueen tosisosialistisen luonteen puolesta⁸¹. Työväenluokan voimien valmentamisen ja kokoamisen kausi on kaikissa maissa välttämätön vaihe proletariaatin yleismaailmallisen vapautustistelun kehityksessä. Tämän kauden erikoisuudet ja tehtävät eivät ole olennoituneet kenessäkään niin selväpiirteinä kuin August Bebelissä. Hän itse oli työmies ja kykeni raivaamaan itselleen tien lujaan sosialistiseen vakaukseen, kykeni kasvamaan esimerkilliseksi työväenjohtajaksi, sen joukkotaistelun edustajaksi ja osanottajaksi, jota pääoman palkkaorjat käyvät ihmisyyhteiskunnan paremman järjestelmän puolesta.

„*Severnaja Pravda*” № 6,
elokuun 8 pnä 1913
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan „*Severnaja Pravda*” lehden
tekstin mukaan